

15. Тітов Хв. Стара вища освіта в Київській Україні XVI – поч. XIX в. / Хв. Тітов. – К.: УАН, 1924. – 433 с. – (Збірник історично-філологічного відділу, № 20).
16. ЦДІАК України. – Ф. 707. – Оп. 1. – Спр. 1837 – Арк. 1; ЦДІАК України. – Ф. 707. – Оп. 3. – Спр. 210. – Арк. 3.
17. ЦДІАК України. – Ф. 711. – Оп. 3. – Спр. 467. – Арк. 1 – 2.

УДК 378(931)

Ставцева В. Ф.
аспірантка Київського національного
лінгвістичного університету

СТАН І ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ КОЛЕДЖІВ НОВОЇ ЗЕЛАНДІЇ В СЕРЕДИНІ ХХ СТОЛІТТЯ

Авторка розглядає стан та специфіку функціонування коледжів, які входили до складу унітарного Університету Нової Зеландії. Особливу увагу звертає на особливості початкового етапу реформування університетської ланки освіти у середині ХХ ст., що вплинуло на гармонізацію навчальних програм і позитивні зміни в державному фінансуванні університетських закладів.

Ключові слова: коледж, Університет Нової Зеландії, структура коледжу, процес реформування, навчальна програма, Сенат Університету, Комітет з навчальних програм, Комітет з державного фінансування університетської освіти.

Ставцева В. Ф. Состояние и специфика деятельности университетских колледжей Новой Зеландии в середине XX столетия. Автор рассматривает состояние и специфику функционирования колледжей, которые входили в состав унитарного Университета Новой Зеландии. Отдельное внимание уделяет начальному этапу реформирования университетского звена образования в середине XX ст., которое повлияло на гармонизацию учебных программ и позитивные изменения в государственном финансировании университетских учреждений.

Ключевые слова: колледж, Университет Новой Зеландии, структура колледжа, процесс реформирования, учебная программа, Сенат Университета, Комитет по вопросам учебных программ, Комитет по вопросам государственного финансирования университетского образования.

Stavtseva V. F. State and specific character of New Zealand's University colleges in the middle of the XX century. The author investigates state and contributing features that fit into the structure of the exclusive University of New Zealand. Focus of attention covers the beginning of the reforming process of university education in the middle of the XX century which affected syllabus harmonization and positive changes to the state financing of university establishments.

Key words: college, the University of New Zealand, college structure, the reforming process, syllabus, University Senate, curriculum committee, University grants committee.

Тенденції розвитку сучасного суспільства внаслідок впровадження інновацій в освітній процес спонукають учених до пошуку ефективних шляхів оновлення всіх освітніх ланок загалом та університетської зокрема. Інтеграція та глобалізація систем освіти вимагає синтезу досвіду країн для реорганізації та вдосконалення діяльності ВНЗ України.

Створення єдиного економічного та освітнього простору пояснює увагу українських науковців до системи освіти Нової Зеландії. Інтерес до діяльності новозеландських вищих навчальних закладів зумовлений високою якістю підготовки випускників, а також відповідністю рівня їх професійності вимогам міжнародного ринку праці.

З огляду на актуальність проблематики **метою цієї статті є з'ясування стану та особливостей діяльності університетських коледжів у середині ХХ століття.**

Відповідно до мети ставляться такі **завдання:**

- проаналізувати структуру та діяльність коледжів, які входили до складу унітарного Університету Нової Зеландії;
- визначити специфіку функціонування університетських коледжів у зазначений період.

Університетська освіта Нової Зеландії досліджувалася українськими науковцями лише частково, наприклад Ж. Таланова розглядала питання організації докторської підготовки у вищій школі Нової Зеландії та Австралії, А. Сбруєва аналізувала тенденції реформування середньої освіти розвинених англійських країн. Недостатня джерельна база з цієї проблеми спостерігається також і в світовій науковій літературі. Новозеландський науковець Дж. Біглхоул описав розвиток Університету до середини 30-х років ХХ ст., інший учений Х. Партон дослідив окремі аспекти функціонування унітарного вищого навчального закладу в останні декади його діяльності. Дослідник В. Томас розкрив питання вступу абітурієнтів до університетських коледжів. Дж. Керр, І. Айзнер, І. Веланс аналізували зміни у навчальних програмах та дискусії, які виникали під час впровадження нововведень.

Проведений аналіз широкого кола зарубіжних, вітчизняних джерел і психолого-педагогічної літератури з проблем дослідження свідчить, що питання стану та особливостей функціонування університетських коледжів у середині ХХ ст. розроблені і висвітлені недостатньо. Актуальність, соціально-педагогічна значущість,

зростаючий інтерес українських науковців до досвіду практичної організації навчально-виховного процесу у вищій ланці освіти зумовили вибір теми статті.

У 1869 р. провінційна рада м. Отаго заснувала перший у країні університет, який функціонував упродовж 92 років. Університетська освіта Нової Зеландії протягом усього часу існувала у вигляді унітарного закладу, який мав назву Університет Нової Зеландії (УНЗ). Він не мав ані викладацького складу, ані студентів, ані власних навчальних приміщень. Характерною особливістю його діяльності була формальна складова, яка зводилася лише до адміністрування його підрозділів і присудження наукових ступенів випускникам. Практично навчальний процес здійснювався в межах коледжів, як структурних одиниць УНЗ: Отагський (1869 р.), Кентерберійський (1873 р.), Оклендський (1882 р.) та Вікторія (1897 р.) [4, с. 100 – 144].

Ще у 1924 р. науковці зазначали, що Університет уже не справлявся зі своїми функціями, оскільки система університетської освіти розвивалася поза межами його компетентності. Контроль за роботою університетських коледжів, який здійснював УНЗ, обмежував свободу їх дій та перешкоджав створенню нових навчальних курсів, необхідних для розвитку економіки країни. У 50-х роках ХХ ст. Університет стояв на межі глобальної кризи, що була спровокована провалом роботи Університетської ради як адміністративного органу. На думку політиків, існувало декілька шляхів вирішення цієї кризи. По-перше, зміцнити Сенат Університету чи створити комітет, який отримає повноваження рад університетських коледжів. Він мав вирішувати спірні питання, що виникали під час роботи коледжів, планувати та координувати їх розвиток. І загалом бути відповідальним за плідне й ефективне функціонування системи університетської освіти країни [9, с. 198]. По-друге, вирішення проблеми полягало у створенні 4 окремих університетів зі збереженням обмежених повноважень і прав зі спільним координуючим органом. Як приклад такого органу наводився Комітет з державного фінансування Університету (University Grants Committee). Однак представники комісії Рейчела-Тейта, що вивчали діяльність Університету, мали сумніви щодо його створення, оскільки підтримували загальну думку, що в країні не можна знайти членів для такого комітету, які б, будучи наділені владою, залишалися вільними від політичного тиску.

17 жовтня 1946 р. на засіданні Сенату Університету Академічна рада (Academic Board) представила звіт, у якому детально розглядалося питання реформування системи університетської освіти. У звіті було зроблено такі пропозиції:

1. Розпочати процес заснування 4 окремих університетів замість одного унітарного.
2. Створити комітет для контролю за процесом реорганізації коледжів у перехідний період.
3. Започаткувати механізм співпраці між представниками адміністративних органів для злагодженої роботи у період реформ [9, с. 197 – 198].

Події в історії УНЗ чітко продемонстрували неефективність роботи федеральної системи, оскільки вона обмежувала розвиток сприятливих умов, необхідних для навчання та наукових досліджень. Але подальші спроби федеральної системи продовжити діяльність були приречені на провал, оскільки не можна було поліпшити роботу системи, яка ніколи не працювала ефективно [9, с. 199].

Розвиток наукових досліджень викладачів університетських коледжів привернув увагу науковців на початку реформування. Педагоги вищої школи не повинні зупинятися на власних досягненнях і знаннях, а прагнути до постійного професійного розвитку. Але в середині ХХ ст. цьому перешкоджало надмірне навантаження викладачів щоденними справами та обов'язками. Відсутність добре устаткованих бібліотек, архівів, наукової періодики, технічного забезпечення, співпраці з іншими науковцями, коледжами, дослідницькими організаціями також ускладнювала існуючий стан науки. Однак Сенат Університету звернув увагу на покращення якості наукових досліджень після започаткування роботи дослідницьких товариств в університетських коледжах.

Реформатори представили систему роботи університетів у перехідний період. Вони запропонували продовжити проведення внутрішніх іспитів в усіх університетських коледжах на першому і другому етапах навчання для отримання наукового ступеня бакалавра гуманітарних і точних наук. Політики та науковці пропонували коледжам, які не проводили внутрішні іспити, використовувати систему внутрішньо-зовнішнього оцінювання. Викладачам коледжів надавалося право встановлювати рівень знань, необхідних для отримання наукового ступеня бакалавра, а Сенату Університету на схвалення, академічні ради коледжів подавали лише загальні навчальні програми. Такі кроки були запропоновані для зменшення тиску постійних змін на адміністративні органи [6, с. 34 – 71].

У лютому 1951 р. Сенат Університету ухвалив положення про Директора департаменту вищої освіти (Director of Education), у якому зазначалося, що коледжі повинні отримувати офіційну згоду уряду з питань навчальних предметів, які вели до здобуття наукового ступеня бакалавра. У серпні цього ж року на зборах Сенату прийняли поправку до університетського статуту. У підрозділі “іспити” зазначалося, що Сенат передає свої повноваження щодо запровадження базових обов'язкових навчальних предметів і проведення іспитів університетським і сільськогосподарським коледжам, професорським радам тощо. Сенат Університету також надав розпорядження виконавчому комітету після консультації з юристами, подати виправлені та перероблені положення на отримання базових наукових ступенів – бакалавра і магістра гуманітарних (точних) наук. Згідно з новими положеннями, урядовці встановили трирічний навчальний курс на отримання ступеня бакалавра гуманітарних або точних наук і чотирирічний – для ступеня бакалавра з відзнакою. Ступінь бакалавра гуманітарних наук залишався базовим для всієї гуманітарної освіти країни [5, с. 45 – 60].

Реформування відбувалося повільно та невпевнено. Лише у 1956 р. Кентерберійський коледж постановив, що термін навчання на отримання наукового ступеня бакалавра з точних наук триватиме 3 роки, а студенти, які мали можливість і здібності отримати ступінь бакалавра з відзнакою, повинні були навчатися чотири роки [9, с. 208].

Академічна рада у постанові “Політика Університету” (Policy for the University) виклала детальний план роботи університетської ланки освіти в перехідний період терміном на п’ять років. Він передбачав обмеження повноважень Сенату Університету, програму повного розформування унітарного закладу вищої освіти та пропозиції для уряду щодо фінансування вищих навчальних закладів [9, с. 203].

Фінансування університетської освіти займало чільне місце у вирішенні проблем її діяльності. Тогочасний канцлер Дж. Сміт постійно шукав шляхи вивчення та задоволення фінансових потреб Університету і його коледжів. Ці навчальні заклади завжди залежали від державного фінансування. Бюджет строком більше ніж на один рік ніколи не планувався і не практикувався, бо це призводило до неефективності, посередності, обмеженості, постійного контролю з боку уряду за їх діяльністю тощо. Дж. Сміт запропонував створити Комітет з університетського державного фінансування (University Grants Committee), який допомагатиме та контролюватиме планування бюджету на тривалий термін [9, с. 163 – 164]. Після обговорення та погодження з університетськими коледжами канцлер Дж. Сміт затвердив положення про створення такого комітету. До його складу планувалося включити представника державного казначейства і двох осіб, висунутих Сенатом [9, с. 44].

За допомогою державного фінансування канцлери університетів намагалися досягти оптимального набору викладачів: Окленд – 129 осіб, Вікторія – 110 осіб, Кентербері і Отаго – по 77 осіб, у співвідношенні 3: 4: 5: 6, де 3 – професори, 4 – доценти, 5 – лектори, 6 – молодші лектори. Із загальної суми державного фінансування коледжі мали щорічно виділяти щонайменше п’ять тис. фунтів для поточного ремонту навчальних приміщень.

З 1945 по 1960 р. фінансове забезпечення університетських коледжів поступово зростало. У цей період спостерігалось постійне, стрімке збільшення кількості студентів, що у свою чергу впливало на розміри державного фінансування, а в 1961 р. збільшилося на 260% у порівнянні з 1945 р. На виплату заробітної платні викладачам витрачалося майже 70% від загальної суми. Якщо у 1948 р. на одного студента стаціонару виділялося 47 фунтів, то у 1961 р. – 170 фунтів. Отже, джерелами фінансування усіх університетських і сільськогосподарських коледжів були: бюджетні кошти, плата за навчання, дохід від добровільних внесків. Позитивні зміни у фінансуванні університетів керівники закладів вищої освіти пов’язували зі створенням та ефективною роботою Комітету з державного фінансування університетської освіти. Він виступав ефективним урядовим інструментом у розподілі та контролюванні фінансових потреб університетів [11, с. 213].

У липні 1952 р. віце-канцлером Сенату Університету строком на 5 років (з повторним переобранням) було обрано віце-канцлера західно-австралійського університету сера Дж. Кюрі (G. Currie). У своєму першому звіті перед Сенатом Університету він зазначив, що по суті УНЗ виконував лише формальну функцію. Від самого початку заснування він мав лише назву та закон, згідно з яким політики започаткували єдиний вищий навчальний заклад у країні ще у XIX ст. Тому керівник наполягав на автономії університетських коледжів. Дж. Кюрі спирався на досвід австралійського федерального університету, де високий рівень автономії окремих коледжів давав поштовх у функціонуванні всієї федеральної системи. А централізація влади Сенатом Університету заважала такому процесу. Він стверджував, що коли університетські коледжі стануть автономними на чолі з власними сенатами, то й управляти ними буде простіше [9, с. 170].

У 1954 р. Дж. Кюрі виступив перед вищим адміністративним органом Університету з промовою, у якій пропонував шукати заміну єдиному унітарному закладу. Нові заклади вищої освіти мають виконувати основні управлінські функції, які полягали у розподілі стипендій і врахуванні інтересів викладачів і студентів. Дж. Кюрі висунув пропозицію надати статус “університету” кожному з коледжів, але зі збереженням певних управлінських повноважень УНЗ. Такі перехідні кроки планувалися для повільних та обміркованих змін у системі університетської освіти. Один федеративний університет планували замінити на федерацію університетів, оскільки кожен коледж набув власних рис і характеристик розвитку. Не існувало жодного вагомого аргумента для збереження єдиного університету. Але тільки через два роки на зборах представників усіх університетських коледжів була затверджена зміна їх статусу [9, с. 210 – 213].

У листопаді 1955 р. віце-канцлер висловив ідею, що в майбутньому коледжі, які входитимуть до складу УНЗ, мають розвинути до автономних університетів. Тому виникла нагальна потреба завершувати підготовку до створення федерації університетів, оскільки всі постанови, які були запропоновані під час реформування, набули сили в повному обсязі. Викладачам пропонувалося повернути центральну функцію у роботі коледжів, які вже набули офіційного статусу “університетів”. На той час Нова Зеландія мала репутацію країни, у якій уже склалися належні умови для навчання та наукових досліджень, без жорсткого контролю з боку державних адміністративних органів.

Цього ж року. К. Бібі (C. Beeby) на посаді Директора департаменту вищої освіти, вивчивши досвід інших держав, підняв питання щодо моделі відбору майбутніх студентів новозеландських університетів. Він дотримувався думки, що європейська модель полягала в жорсткій селекції обдарованої молоді, а американська – у відсутності будь-якого відбору і наданні можливості всім бажаючим отримувати університетську освіту. Новозеландці вирішили не відкривати нові напрями підготовки та не робити доступ до вищої освіти занадто легким, оскільки це викликало б проблему надання навчальних приміщень студентам-початківцям. Керівники

університетів прийняли рішення спочатку створити належні умови вже існуючим факультетам і студентам, а потім поступово займатися їх розбудовою [9, с. 87].

До квітня 1955 р. Сенат так і не передав свої повноваження ані органам управління шести коледжів, які вже входили до складу Університету, ані Комітету з навчальних програм, доки у 1954 р. Парламент Нової Зеландії не ухвалив поправку до закону про УНЗ. Згідно з нею Сенат вищого навчального закладу зобов'язаний делегувати Комітету з навчальних програм повноваження щодо затвердження переліку обов'язкових навчальних дисциплін. Сенат пропонував дотримуватися порядку та спільних вимог у цій процедурі. Згідно з обмеженнями коледжі повинні були друкувати перелік навчальних дисциплін у своєму щорічному навчальному плані (Calendar), до якого Комітет з навчальних програм мав доступ. Навчальний план – це офіційний документ вищого навчального закладу з повною інформацією щодо навчального процесу та дисциплін. Зрештою їм дозволялося передавати повноваження щодо затвердження переліку навчальних предметів професорським радам, однак за студентами залишалось право апелювати їх рішення. Навчальні плани коледжів з кожним роком ставали все більш авторитетними джерелами для студентів, які мали змогу посилаючись на них при плануванні власного навчального курсу. Користування студентами календарями внесло гнучкість та ефективність у навчальний процес [9, с. 207].

Негативною рисою реформування стала інтерполяція точок зору рад у вирішенні академічних питань. Професорські ради продовжували співпрацювати з Університетом, що в свою чергу зводило до мінімуму спрощену процедуру передачі Сенатом ВНЗ повноважень академічним радам.

Під час реформування кожен навчальний заклад намагався запровадити індивідуальні підходи до роботи, покращити процес викладання і навчання. Наприклад, Оклендський університет підвищив вступні вимоги до абітурієнтів, оскільки у 1954 р. більшість студентів-першокурсників на факультеті гуманітарних наук не мала належної підготовки для навчання у вищому навчальному закладі. Професорська рада рекомендувала змінити вимоги до вступних іспитів – оцінювати не знання з профільного предмета майбутньої спеціалізації, а здібності до вивчення базових університетських дисциплін, а саме: англійської та іноземної мов, математики, точних наук тощо. З 1957 р. оклендська університетська адміністрація після проведення консультацій із представниками середніх шкіл погодилася на складання кожним абітурієнтом інтегрованого вступного іспиту. Він отримав назву “затверджений курс” (approved course) і складався з чотирьох обов'язкових дисциплін: англійської, іноземної мов, математики та точних наук. Іспити надавали університету більший контроль за відбором абітурієнтів, ніж атестація учнів школами [10, с. 12 – 29].

У 1958 р. назва “університет” ефективно не використовувалася коледжами, тому пропонувалося запровадити п'ятирічний перехідний період, протягом якого вищі навчальні заклади отримають можливість внести необхідні зміни у свою діяльність та адаптуватися до самостійності. Керівники університетів та урядовці не припиняли роботу над третім п'ятирічним планом розподілу державного фінансування університетських коледжів і будівництвом нових навчальних приміщень, що надавало змогу збільшити набір студентів на 50 %. Планувалося, що з 1963 р. університети будуть самостійно присуджувати наукові ступені. Водночас уряд продовжував роботу над створенням спільного адміністративного органу, який співпрацюватиме з університетами, враховуючи загальнодержавні інтереси.

Робота академічної ради жорстко критикувалася в журналі асоціації університетських викладачів “University Newsletter”, де зазначалося, що більшість проблем і питань повинна вирішуватися виконавчим комітетом, до складу якого входили б канцлер, віце-канцлер Сенату Університету та керівники коледжів. Уряд країни наділив Сенат Університету повноваженнями передавати коледжам право адміністрування, надавати свободу викладачам у виборі навчальних дисциплін, необхідних для отримання наукового ступеня з урахуванням інтересів студентів і громадськості [9, с. 205].

У тогочасній структурі університетської освіти жоден з коледжів не міг існувати сам по собі та розробляти навчальні курси без урахування інтересів і потреб держави в цілому. Вони мали брати до уваги стандарти на отримання наукових ступенів, дотримуватися відповідних вимог у навчальних програмах, випускних іспитах тощо. А. Джонстоун, радник уряду з юридичних питань, намагаючись виходити з умов функціонування університетської освіти, запропонував такий підхід при розробці навчальних планів: розпочати їх розгляд із професорської ради, яка вноситиме свої пропозиції та заперечення радам коледжів, до яких включатимуть випускників. Остаточне рішення прийматиме новий комітет, який створить Сенат Університету, і він матиме назву “Комітет з навчальних програм” (Curriculum Committee). Новий комітет очолюватиме віце-канцлер, а також до його складу входитимуть голови університетських коледжів, Директор департаменту вищої освіти, два представники Сенату, які не обіймали посади у коледжах, по одному професору від кожного вищого закладу освіти. Від директорів сільськогосподарських коледжів вимагали співпраці з новим комітетом, а в разі потреби допомогу в його роботі. Однак за новим комітетом залишалось право на апеляцію до Сенату Університету [9, с. 206 – 209].

Головною функцією комітету стало затвердження навчальних курсів, структуризація навчальних планів на отримання наукових ступенів, випускних іспитів тощо. Також він мав контролювати відповідність стандартам, сприяння студентам, які продовжували навчання в інших коледжах. Створений у 1952 р., Комітет з навчальних програм продовжував успішно функціонувати, не зважаючи на всі складності. У 1956 р. віце-канцлер доповів, що фактично всі постанови, прийняті в період з 1952 по 1956 р., були включені до навчальних планів, які пропонували ради коледжів [11, с.230 – 234].

У 1961 р. віце-канцлер Сенату сер Дж. Кюрі доповів уряду, що у процесі передачі повноважень окремим університетам Комітет з навчальних програм відіграв важливу роль, оскільки допоміг радам коледжів в управлінні закладами освіти і в розширенні сфери впливу. Вони контролювали не лише фінанси, майно, навчальні плани, призначення на посаду, а й правові питання [9, с. 244].

Університет продовжував виконувати всі свої функції та обов'язки, але з додатковим впливом рад коледжів. Значна увага при цьому приділялася збереженню існуючих прав усіх органів управління Університету. Сенат і надалі контролював навчальні та правові питання, однак академічні ради могли включати своїх представників до його складу, а він в свою чергу зобов'язаний був ураховувати їх пропозиції щодо навчального процесу. Ради коледжів, як новий орган вирішення юридичних проблем, консультували професорські ради. Як і раніше, Сенат брав до уваги думку академічних рад щодо вирішення поточних завдань. І якщо ради коледжів не задовольняли рішення Комітету з навчальних програм, вони мали право на апеляцію. Практичний ефект від створення нового адміністративного органу полягав у наданні коледжам незалежності з одночасним збереженням загальнодержавних інтересів.

У 1960 р. зміни відбулися і в Отагському університеті та коледжі Вікторія. Вони ввели два навчальних плани на здобуття наукового ступеня бакалавра гуманітарних наук. Перший не відрізнявся від традиційної моделі і складався з восьми юнітів (споріднених навчальних предметів) з умовою складання на першому етапі навчання не менше трьох юнітів і щонайменше одного юніта на третьому завершальному етапі. До другого навчального плану входило дев'ять юнітів, де третій етап навчання не був обов'язковим, а на другому від студентів вимагалось складання трьох юнітів. Такий підхід пояснювався тим, що для точних наук третій рівень був продовженням другого і увагу, на думку керівників коледжів, потрібно приділяти саме спеціалізації. Оклендський коледж збільшив кількість навчальних годин на проходження практики та поглиблення знань з предмета спеціалізації. Студенти отримали право обирати чотири з восьми юнітів із вузького кола споріднених предметів. Такі нововведення пропонувалися студентам, які вивчали фізику, хімію, ботаніку, геологію [5, с. 98 – 104].

У серпні 1961 р. Комітет з навчальних програм зазначив зниження частки нововведень і водночас затвердив значну кількість нових навчальних предметів, серед них: середньовічне мистецтво та література, російська та італійська мови, генетика, релігієзнавство, вивчення азійської культури та ін.

Також студенти, які на вступних іспитах склали успішно або з відзнакою предмет майбутньої спеціалізації, отримували право починати навчання одразу з другого етапу. Спочатку нововведення розповсюджувалося на математику та грецьку мову, але з часом подібна система стала запроваджуватися на більшості факультетів усіх коледжів. Наприклад, у Кентерберійському університеті кращих студентів звільняли від складання перехідних іспитів на здобуття наукового ступеня бакалавра з інженерії і таким чином зменшували період їх навчання на один рік.

Приділяючи увагу реформуванню складових очної форми навчання в університетах, залишалася проблематичною заочна форма, яка не була детально вивчена. Лише у 1955 р. вперше офіційно академічна рада розглянула можливість надання вищої освіти поза межами головних університетських центрів у містах Отаго, Окленд, Веллінгтон та Кентербері. Нові заклади вищої освіти уряд вирішив відкрити у Пальмерстон Норді та Ардаморі, де педагогічні коледжі існували окремо від університетів. Одночасно група активістів підняла питання про створення університету у м. Вайкато, який мав би забезпечувати якісне заочне навчання.

У жовтні 1957 р. Сенат Університету розпочав роботу над забезпеченням студентів-заочників гідними умовами навчання. Було запропоновано відкрити відділення університету Вікторія у Пальмерстон Норді для надання освіти першого етапу (Stage I) з англійської мови, географії, історії, математики тощо. Передумовою для його відкриття стало вивчення цього питання представниками від усіх університетських коледжів, які висловили думку, що значне збільшення кількості населення в цій зоні веде до зростання попиту на університетську освіту. Сенат також постановив, що для відкриття нового вищого закладу освіти необхідно шість викладачів, яких буде очолювати декан. Уряд виділяв 65 тис. фунтів стерлінгів для його відкриття. Із них 40 тис. фунтів – на навчальні приміщення, а 25 тис. – на закупівлю літератури для бібліотек. У подальшому його планувалося розширити до університету, але для цього необхідно було купити ділянку землі розміром не менше 150 акрів.

Однак, проводячи реформи щодо збільшення кількості університетів, ще до серпня 1959 р. питання про створення нових закладів вищої освіти не було остаточно вирішене. До того ж і самі випускники-новозеландці Оксфорду та Манчестеру виступали проти започаткування нових закладів вищої освіти, обґрунтовуючи свою позицію тим, що необхідно спочатку вдосконалити умови навчання в уже існуючих університетах. Але створення нових університетів було незворотним процесом. У 1960 р. університетські коледжі відкрили в Пальмерстон Норді – Месейський університет та у м. Гамільтон – Вайкатський університет [9, с. 233].

Отже, проаналізувавши діяльність і розвиток системи університетської освіти Нової Зеландії середини ХХ ст., можна виокремити такі позитивні зрушення: завдяки всім нововведенням федеральна система отримала новий поштовх і почала функціонувати ефективніше, оскільки Сенат Університету та Академічна рада були звільнені від значної роботи з документами, які включали невелику частку важливих і необхідних рішень. Університетські коледжі постійно працювали над зміною та покращенням власних навчальних планів і програм. Комітет з державного фінансування університетської освіти також отримав повноваження й зробив вагомий внесок у вирішення фінансових питань закладів вищої освіти. Він став відповідальним органом, який співпрацював з урядом у вирішенні фінансових проблем і сприяв розвитку та ефективному функціонуванню

університетської освіти. Реформування в зазначений період завершилося наданням коледжам статусу “університет”, зміною навчальних програм, переглядом фінансування університетських коледжів, удосконаленням системи функціонування заочної форми навчання в контексті підвищення якості освіти, гармонізацією системи адміністрування вищих навчальних закладів.

Перспективним напрямом розвитку досліджень з зазначеної проблеми є подальше вивчення та аналіз ключових подій в історії становлення системи університетської освіти Нової Зеландії, які вплинули на сучасний її стан.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сбруева А. Освіта в умовах глобалізації / А. Сбруева // Шлях освіти. – 2001. – № 2. – С. 22 – 25.
2. Таланова Ж. В. Організація докторської підготовки у вищій школі Австралії та Нової Зеландії / Ж. В. Таланова // Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технологія. – К. : Гнозис. – 2005. – С. 606 – 611.
3. Флиер А. Я. Культурная компетентность личности: между проблемами образования и национальной политики / А. Я. Флиер // Общественные науки и современность. – 2000. – № 2. – С. 151 – 154.
4. Beaglehole J. C. The University of New Zealand, an historical study / J. C. Beaglehole. – New Zealand Council for Education Research, 1937. – 431 p.
5. Changing the Curriculum / [ed. by J. Kerr]. – London: Routledge and Kegan Paul, 1968. – 133 p.
6. Conflicting Conceptions of Curriculum / [ed. by E.W. Eisner, E. Vallance]. – Berkeley, Cal.: Mc Cutchan, 1974. – 260 p.
7. Franklin S.H. Trade Growth and Anxiety. New Zealand beyond the Welfare State / S. H. Franklin. – Wellington: Methuen, 1978. – P. 51-74.
8. Kelsey J. The New Zealand Experiment: a World Model for Structural Adjustment? / J. Kelsey. – Auckland: Bridget Williams Books, 1996. – 164 p.
9. Parton H. The University of New Zealand / H. Parton. – Auckland University Press, 1979. – 277p.
10. Thomas W. Entrance to the University / W. Thomas, C. Beeby, M. Oram. – The New Zealand Council for Educational Research, – 1939. – 35 p.
11. Webb L. The Control of education in New Zealand / L. Webb. – Auckland: NZCER, 1937. – 261p.

УДК 378.81

Топтигіна Н. М.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри практичного курсу англійської мови Ізмаїльського державного гуманітарного університету

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПЕРСОНІФІКАЦІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ В УМОВАХ МАГІСТРАТУРИ

У статті акцентується увага на проблемі персоніфікації фахової підготовки майбутніх викладачів-філологів, орієнтованої на особистісне і професійне самовдосконалення.

Ключові слова: персоніфікація професійної підготовки, особистість, особистісне і професійне самовдосконалення.

Топтигіна Н. М. *Некоторые аспекты персонификации профессиональной подготовки будущих преподавателей-филологов в условиях магистратуры. В статье акцентируется внимание на проблеме персонификации профессиональной подготовки будущих филологов, ориентированной на личностное и профессиональное самоусовершенствование.*

Ключевые слова: персонификация профессиональной подготовки, личность, личностное и профессиональное усовершенствование.

Toptygina N. M. *Some Aspects of Personification of Professional Training of Future Teachers-Philologists at the Magistrates. The article deals with the problem of personification of the professional training of future philologists oriented to personal and professional self-improvement.*

Key words: personification of the professional training, personality, personal and professional self-improvement.

Інтеграція України в європейський освітній і науковий простір актуалізує питання модернізації вищої освіти в контексті завдань Болонського процесу. Одним з пріоритетних є підготовка висококваліфікованих викладачів, здатних самостійно, критично, творчо та професійно мислити, уміти бачити та формулювати проблему (в особистому та професійному плані), висувати гіпотези та знаходити шляхи раціонального її вирішення, робити аргументовані висновки, використовувати їх для вирішення нових проблем, бути здатним генерувати нові ідеї тощо.

Отже, процес модернізації української вищої школи вимагає нового педагогічного мислення, зміни парадигми освітнього процесу в напрямі виховання та самовиховання творчої особистості викладача. Проте дані соціологічних досліджень переконливо свідчать про те, що сучасній молоді властиві: низький рівень самостійності, велике бажання запобігти ризику і невизначеності, бути у максимальній безпеці при прийнятті рішення, схильність до покірності. За соціально-психологічними дослідженнями В. А. Козакова, серед студентів вищих навчальних закладів України (980 осіб) виявлено конформних (покірних, залежних) – 65%;